

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 12 stycznia 2024 r.

WRPS-VI.431.2.13.2023.XX

Pani

Xxxxx Xxxxx

Kierownik Gminnego Ośrodka

Pomocy Społecznej w Mirowie

Mirów Stary 27

26-503 Mirów Stary

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej² oraz zgodnie z Planem Kontroli Zewnętrznych na rok 2023, kontrolerzy: Xxxxx Xxxxx - starszy inspektor wojewódzki, pełniący funkcję przewodniczącej zespołu kontrolującego oraz Xxxxx Xxxxx - starszy inspektor wojewódzki przeprowadzili w dniach od 3 listopada do 1 grudnia 2023 r. kontrolę problemową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Mirowie - dalej GOPS, Ośrodek, Organ lub jednostka kontrolowana. Przedmiot kontroli obejmował organizację i realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych³ w zakresie ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami. Kontrolą objęto okres od 1 lipca 2021 r. do dnia kontroli, tj. do 3 listopada 2023 r. Kontrolę odnotowano w książce kontroli.

Niniejszym przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

W okresie objętym kontrolą Wojewoda Mazowiecki pozytywnie pomimo nieprawidłowości ocenił działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirowie podjęte w zakresie sposobu organizacji zadania, pozytywnie w zakresie prawidłowości postępowania w sprawie przekazywania dokumentacji w związku ze stosowaniem przepisów

¹ Dz. U. z 2023 r., poz. 190;

² Dz. U. z 2020 r., poz. 224;

³ Dz. U. z 2023 r., poz. 390;

o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz pozytywnie pomimo uchybień w zakresie ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

I. Organizacja zadania

Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirowie jest Pani Xxxxx Xxxxx zatrudniona na stanowisku od xxxxxx r.⁴

Na podstawie porozumienia zawartego xxxxxx r.⁵ pomiędzy Wójtem Gminy Mirów a Kierownikiem GOPS w Mirowie funkcję głównego księgowego pełni Skarbnik Gminy. Obsługę kasową, bankową i kadrową jednostki zapewnia Urząd Gminy w Mirowie. Od 13 maja 2019 r. sprawy księgowe Ośrodka prowadzi Pani Xxxxx Xxxxx – Inspektor w Urzędzie Gminy.

W okresie kontrolowanym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mirowie funkcjonował w oparciu o Regulaminy organizacyjne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirowie, wprowadzone:

- Zarządzeniem nr xxx/xxxx Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirowie z dnia xxxxxx r.,
- Zarządzeniem nr xxx/xxxx Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirowie z dnia xxxxxx r.,
- Zarządzeniem nr xxx/xxxx Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirowie z dnia xxxxxx r., zmieniony Zarządzeniem nr xxx/xxxx Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirowie z dnia xxxxxx r.

Regulaminy określają szczegółową strukturę organizacyjną Ośrodka, zasady jego funkcjonowania, zakres zadań stanowisk pracy oraz tryb i organizację pracy. W rozdziale II Regulaminu⁶ dotyczącym struktury organizacyjnej Ośrodka w § 8 ust. 1 lit. e zostało wymienione stanowisko do realizacji świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, obsługi dłużników, Karty Dużej Rodziny, świadczeń wychowawczych, świadczeń rodzicielskich, dodatku osłonowego, co jest zgodnie z zapisami art. 20 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Zadania pracownika zatrudnionego na tym stanowisku zostały określone w Rozdziale IV § 17, do których należą m.in. przyjmowanie wniosków i ustalanie prawa do świadczeń rodzinnych, prowadzenie postępowania, ustalanie dochodów, przygotowanie projektów decyzji, sporządzanie list wypłat świadczeń i sporządzenie

⁴ Porozumienie w sprawie zmiany warunków płacy i pracy zawarte xxxxxx r.;

⁵ Porozumienie obowiązuje od xxxxxx r.;

⁶ Zarządzenie nr xxx/xxxx Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirowie z xxxxxx r.;

sprawozdań. Na podstawie § 11 pkt 3 Regulaminu, w czasie nieobecności kierownika pracą Ośrodka kieruje wyznaczony przez niego pracownik, a na podstawie pkt 4 decyzje wydaje i podpisuje pracownik Ośrodka upoważniony przez Wójta na wniosek Kierownika.

W kontrolowanym okresie zadania z zakresu świadczeń rodzinnych realizowało 3 niżej wymienionych pracowników:

1. Pani Xxxxx Xxxxx – Kierownik Ośrodka, posiada upoważnienie m.in. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji⁷.
2. Pani Xxxxx Xxxxx – inspektor ds. świadczeń rodzinnych, realizuje zadania od xxxxxx r., posiada upoważnienie do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania decyzji⁸.
3. Pani Xxxxx Xxxxx – pracownik administracyjny, zadania realizuje od xxxxxx r., posiada upoważnienie do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych⁹.

Upoważnienia dla pracowników wydawane były na pisemny wniosek Kierownika Ośrodka przez Wójta Gminy Mirów na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Przedstawione przez Panią dokumenty wskazują, że Pani Xxxxx Xxxxx realizuje kontrolowane zadanie od xxxxxx r., a upoważnienie organu właściwego otrzymała dopiero xxxxxx r. Zatem w okresie od xxxxxx r. do xxxxxx r. realizowała kontrolowane zadania bez stosownego upoważnienia, o którym mowa w art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie pismem z 1 czerwca 2022 r. znak: xxxxx przypomniał wszystkim gminom z terenu woj. mazowieckiego o konieczności posiadania upoważnień do realizacji m.in. zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, wskazując prawidłową ich treść i zobowiązując do weryfikacji dotychczas udzielonych upoważnień w zakresie wskazanym w piśmie, a w przypadku realizacji zadań bez upoważnień niezwłocznego ich udzielenia. Powierzając realizację zadań Pani Xxxxx Xxxxx Kierownik jednostki kontrolowanej nie zastosował się do wytycznych zawartych w piśmie.

Wszyscy ww. pracownicy jednostki posiadali zakresy obowiązków, w których wskazano realizację zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych.

⁷ Zarządzenia Wójta Gminy Mirów: nr xxx/xxxx z xxxxxx r., nr xxx/xxxx z xxxxxx r.;

⁸ Zarządzenia Wójta Gminy Mirów: nr xxx/xxxx z xxxxxx r., nr xxx/xxxx z xxxxxx r.;

⁹ Zarządzenie Wójta Gminy Mirów nr xxx/xxxx z xxxxxx r.;

II. Prawidłowość postępowania w zakresie przekazywania dokumentacji w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego

Z pisemnej informacji¹⁰ przekazanej kontrolującemu wynika, że w okresie od 1 stycznia 2022 r. do dnia kontroli Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mirowie odzyskał w 7 sprawach na podstawie decyzji wojewody nienależnie pobrane świadczenia rodzinne w łącznej kwocie 7 370,06 zł, w tym należność główną w kwocie 5 301,12 zł i 2 068,94 zł odsetek, które Ośrodek niezwłocznie przekazywał na konto MUW. W okresie od 1 stycznia 2022 r., stosowano procedurę¹¹ wprowadzoną przez Wojewodę Mazowieckiego, w zakresie niezwłocznego przekazywania odzyskanych środków na rachunek dochodów Wojewody Mazowieckiego oraz przesyłania specyfikacji finansowych w tym przedmiocie. Pisemne informacje o dokonywanych wpłatach Ośrodek przekazywał elektronicznie poprzez moduł gmina-województwo zgodnie z ustalonym w procedurze terminem 7 dni. Do informacji zostały dołączone kopie dokumentów potwierdzających dokonanie wpłaty oraz szczegółowe specyfikacje w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirowie wpłynęły 2 wnioski¹², które wymagały przekazania do Wojewody Mazowieckiego na podstawie art. 23a ust. 1 ustawy oraz w 4 sprawach¹³ w związku z art. 23a ust. 2 ustawy, Ośrodek zwrócił się do Wojewody Mazowieckiego o ustalenie czy zachodzą przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Kontrolę poddano wszystkie ww. wnioski. Wnioski złożono na prawidłowym formularzu, zgodnym z wytycznymi zawartymi w rozporządzeniu¹⁴ oraz w art. 23 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Badane wnioski zostały złożone w formie papierowej, opatrzone pieczęcią z datą wpływu i parafką osoby przyjmującej wniosek. Wnioski przekazane do Wojewody Mazowieckiego na podstawie art. 23a ust. 1 ustawy zostały kompletnie i prawidłowo wypełnione przez wnioskodawcę ze szczególnym uwzględnieniem części V punkt 3 wniosku - oświadczenia wnioskodawcy dotyczącego ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego na dziecko i części II wniosku – dodatków

¹⁰ Pisemne oświadczenie Kierownika Ośrodka z dnia xxxxxx r.;

¹¹ Zasady współpracy organów właściwych i Wojewody Mazowieckiego w sprawach dotyczących nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych i rodzinnych w związku z przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

¹² Wnioski złożone: xxxxxx r. i xxxxxx r.;

¹³ Wnioski złożone: xxxxxx r., xxxxxx r., xxxxxx r., xxxxxx r.;

¹⁴ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustaleniu prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1466);

do zasiłku rodzinnego. W części V. pkt 3 wniosku wnioskodawcy oświadczyli, że członek rodziny przebywa poza granicami RP. Termin od złożenia wniosków do przekazania dokumentacji do wojewody wynosił średnio 5 dni. W 4 sprawach w trakcie trwania okresu zasiłkowego wpłynęły dokumenty potwierdzające fakt podjęcia pracy przez członka rodziny za granicą RP (umowy o pracę, świadectwo pracy, zaświadczenie o zarobkach) i na tej podstawie Ośrodek niezwłocznie wystąpił do Wojewody Mazowieckiego z zapytaniem, czy w sprawach zachodzą przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

W kontrolowanych sprawach, członkowie rodzin przebywali i świadczyli pracę na terytorium xxxxx, xxxxx, xxxxx i xxxxx. Wnioski zostały przekazane do wojewody wraz z kompletem dokumentów oraz wydrukami weryfikacji MF i ZUS, pomimo, że w aktach spraw znajdowały się wydruki dokonanych weryfikacji w systemie Empatia, tj. PESEL, CBB, ZUS, MF, CEIDG, CWU, Rynek Pracy i MEN. Ośrodek stosował się do wytycznych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego dotyczących zasad elektronicznej wymiany dokumentów i przekazywał wnioski wraz z kompletem dokumentów drogą elektroniczną poprzez system Emp@tia z wykorzystaniem modułu gmina-wojewoda. Po ustaleniu przez Wojewodę Mazowieckiego, że w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji i skierowaniu pisma o prawomocne uchylenie decyzji dot. świadczeń rodzinnych w okresie koordynacji, Ośrodek w 4¹⁵ sprawach niezwłocznie wszczął w tym przedmiocie postępowanie administracyjne i prawidłowo na podstawie art. 23a ust. 5 ustawy uchylił decyzje w sprawie przyznania zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, które następnie po ich uprawomocnieniu, wraz z informacją o wypłaconych świadczeniach (karta świadczeń rodzinnych) przekazał do Wojewody do dalszego procedowania. Decyzje uchylające wydano zgodnie z wymogami art. 107 K.p.a., zawierały one oznaczenie organu właściwego tj. Wójta Gminy Mirów, oznaczenie strony, datę wydania, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie, pouczenie o możliwości, terminie i sposobie wniesienia odwołania oraz o możliwości oraz skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a K.p.a. Decyzje opatrzone były podpisem z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do ich podpisania.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mirowie prawidłowo ustalał prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami w okresach, gdy nie miały zastosowania przepisy o koordynacji. W okresie koordynacji nie wydał własnego rozstrzygnięcia. Ośrodek terminowo realizował wypłaty przyznanych decyzją Wojewody Mazowieckiego zasiłków w kwotach zgodnych

¹⁵ Wydane decyzje uchylające oznaczone nr: GOPS.5240.xxxxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240xxxxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240.xxxxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240.xxxxx.xxxx z xxxxxx r.;

z wydanym rozstrzygnięciem. Ponadto prawidłowo stosował się do ustaleń zawartych w wydanych decyzjach.

Jednostka kontrolowana przekazuje dokumentację wyłącznie elektronicznie poprzez moduł gmina-województwo¹⁶.

III. Prawidłowość ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego i jego wypłacania

W kontrolowanym okresie od 1 lipca 2021 r. do 3 listopada 2023 r. do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirowie wpłynęło łącznie 285 wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków. Wydano łącznie 384 decyzje administracyjne.

Ustalono, że w okresie zasiłkowym 2021/2022 wpłynęło 150 wniosków, w tym 1 elektronicznie. 2 wnioski przekazano według właściwości do wojewody. Wydano 194 decyzje administracyjne, z tego: 141 decyzji przyznających prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków, w tym 13 decyzji z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”, 7 decyzji, w których odmówiono prawa do ww. świadczeń, 17 decyzji uchylających, 27 decyzji zmieniających oraz 2 decyzje w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i zwrocie. W okresie zasiłkowym 2022/2023 wpłynęło 135 wniosków, 1 wniosek przekazano według właściwości miejscowej. Wydano łącznie 190 decyzji administracyjnych, z tego: 122 decyzje przyznające prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków, w tym 10 decyzji z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”, 12 decyzji, w których odmówiono prawa do ww. świadczeń, 24 decyzje uchylające, 21 decyzji zmieniających, 10 decyzji w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i zwrocie oraz 1 decyzję kończącą realizację decyzji przyznającej¹⁷.

W ww. okresie jednostka kontrolowana nie prowadziła postępowań, które dotyczyłyby marnotrawienia wypłaconych świadczeń rodzinnych lub wydatkowania ich niezgodnie z przeznaczeniem¹⁸. Nie prowadziła również spraw, w których o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami wystąpili obywatele Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Kontroli poddano akta losowo wybranych 27 spraw, zakończonych wydaniem decyzji administracyjnych, w tym:

¹⁶ Oświadczenie Kierownika Ośrodka z dnia xxxxxx r.;

¹⁷ Zał. Nr 2 Wykaz wniosków i decyzji wydanych w sprawach zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku;

¹⁸ Pisemne oświadczenie Kierownika Ośrodka z xxxxxx r.;

opatrzone pieczęcią i datą wpływu do Ośrodka oraz parafą osoby przyjmującej wnioski. Badane wnioski były prawidłowo i kompletnie wypełnione, za wyjątkiem 1³², w którym wnioskodawczyni błędnie wpisała nazwisko dziecka. Zgodnie z art. 24a ust. 1 i 2 ustawy należało wezwać stronę do poprawienia lub uzupełnienia złożonego wniosku, czego jednostka kontrolowana nie uczyniła. Zawarte we wnioskach oświadczenia i pouczenia były podpisane przez wnioskodawcę. Do wniosków dołączone były dokumenty dotyczące dochodów oraz inne wymagane dokumenty, stosowne do wnioskowanych dodatków, wymienione w art. 23 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W kontrolowanych sprawach wnioskodawcy ubiegali się o zasiłek rodzinny wraz z przysługującymi dodatkami z tytułu: urodzenia dziecka – 4 sprawy (4 dzieci), opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 4 sprawy (4 dzieci), samotnego wychowywania dziecka – 2 sprawy (2 dzieci), wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej na trzecie i kolejne dzieci w rodzinie – 7 spraw (13 dzieci), kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 1 sprawa (1 dziecko), rozpoczęcia roku szkolnego – 18 spraw (34 dzieci), podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania na pokrycie wydatków związanych z zapewnieniem dziecku możliwości dojazdu z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 7 spraw (9 dzieci).

W przypadku ubiegania się o dodatek z tytułu urodzenia dziecka w dokumentacji znajdowało się zaświadczenie lekarskie potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu³³. W przypadku ubiegania się o dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego znajdowały się zaświadczenia pracodawcy o terminie i okresie, na jaki został udzielony urlop wychowawczy oraz o co najmniej sześciomiesięcznym okresie pozostawania w stosunku pracy bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego. W przypadku ubiegania się o dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka w przypadku, gdy ojciec dziecka nie żyje znajdowała się kopia akt zgonu, gdy ojciec dziecka pozostawał nieznanym kopia pełnego aktu urodzenia dziecka. W przypadku ubiegania się o dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego znajdowała się kopia orzeczenia o niepełnosprawności dziecka. W przypadku ubiegania się o dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego oraz dodatku z tytułu

wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1466);

³² Sprawa zakończona wydaniem decyzji nr GOPS.5240.xxx.xxxx z xxxxxx r. na wniosek z xxxxxx r.;

³³ Druk zgodny z wzorem określonym w załączniku do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 14 września 2010 r. w sprawie formy opieki medycznej nad kobietą w ciąży, uprawniającej do dodatku z tytułu urodzenia dziecka oraz wzoru zaświadczenia potwierdzającego pozostawanie pod opieką (Dz.U. z 2021 r., poz. 199);

podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania znajdowały się zaświadczenia o uczęszczaniu dziecka do szkoły. W przypadku uzyskania dochodu znajdowały się zaświadczenia lub oświadczenia o dochodzie uzyskanym.

Jednostka kontrolowana zgodnie z art. 23b ust. 1 ustawy, samodzielnie pozyskiwała informacje o wysokości dochodów, wysokości składki na ubezpieczenia społeczne, należnych podatków i przysługujących zwrotów (MF) wnioskodawców oraz członków ich rodzin jak również wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne (ZUS), co jest niezbędne przy ustalaniu wysokości dochodów rodziny. Ponadto weryfikowała dane wnioskodawcy oraz członków ich rodzin w rejestrze PESEL, CBB, CWU, oraz w zależności od sprawy w EKSMOoN, CEIDG, MEN oraz w aplikacji Rynku Pracy.

Dochody rodzin w przeliczeniu na jednego członka wyliczano w oparciu o właściwy rok bazowy z uwzględnieniem dochodów uzyskanych i utraconych, jak również dochodów innych niepodlegających opodatkowaniu.

W 1³⁴ sprawie Ośrodek bezpodstawnie przyznał zasiłek rodzinny i dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka. Wnioskodawczyni we wniosku wpisała niezmiennione (w związku z ustaleniem ojcostwa) nazwisko dziecka, ponadto dołączyła kopię niezaktualizowanego odpisu zupełnego aktu urodzenia. W trakcie kontroli ustalono, że w sprawie zostały wykonane niezbędne weryfikacje, w tym dane dziecka w rejestrze PESEL, jednak dane we wniosku nie zostały zweryfikowane z danymi uzyskanymi z tego rejestru. Z Pani wyjaśnień³⁵ wynika, że „przy rozpatrywaniu wniosku o przyznanie świadczeń rodzinnych złożonego w dniu 21 grudnia 2022 r. na okres zasiłkowy 2022/2023 zasugerowano się dokumentem załączonym do wniosku tj. kopią odpisu zupełnego aktu urodzenia dziecka, z którego wynikało, że ojciec dziecka jest nieznany, oraz faktem, że we wniosku strona wpisała imię i nazwisko dziecka. Przeoczono informację z weryfikacji danych osobowych w rejestrze PESEL”. Wyjaśnienia nie mogą być przyjęte, gdyż Organ w każdej sytuacji zobligowany jest ze szczególną uwagą weryfikować dane w dostępnych rejestrach, a w przypadku rozbieżności wzywać stronę do poprawienia lub uzupełnienia złożonego wniosku, bowiem w tej sprawie nieuwaga pracownika spowodowała przyznanie i wypłatę nienależnych świadczeń. Ustalono, że 18 stycznia 2023 r. Organ wezwał stronę do złożenia wyjaśnień. Następnie wszczął postępowanie i uchylił decyzję własną i orzekł o nienależnie pobranych świadczeniach i ich zwrocie wraz z odsetkami za grudzień 2022 r. (1 miesiąc), za który wypłacono świadczenia

³⁴ Wniosek złożony xxxxxx r., decyzja oznaczona nr GOPS.5240.xxx.xxxx z xxxxxx r.;

³⁵ Pisemne oświadczenie Kierownika Ośrodka z dnia xxxxxx r.;

w wysokości 288 zł. Od wydanych w sprawie decyzji strona nie składała odwołania do organu II instancji.

Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami przyznawano, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał miesięcznie kwoty 674 zł lub 764 zł, gdy członkiem rodziny było dziecko niepełnosprawne, zgodnie z art. 5 ust. 1 i 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Natomiast w przypadku, gdy dochód rodziny przekraczał kwoty uprawniające daną rodzinę do zasiłku rodzinnego, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami do zasiłku wypłacano w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny, tj. z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”, zgodnie z art. 5 ust. 3 i 3a ustawy.

W badanych sprawach prawidłowo ustalono okres, na jaki przyznano zasiłki wraz z dodatkami, a także prawidłowo określono ich wysokość, zgodnie z § 1 pkt 1-11 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokość świadczeń rodzinnych oraz wysokość zasiłku dla opiekuna³⁶. Wskazana w decyzjach miesięczna wysokość zasiłków rodzinnych była uzależniona od wieku dzieci i była zgodna z art. 6 ust. 2 ustawy. Dodatki do zasiłków każdorazowo przyznawane były na właściwe dzieci.

Prawo do zasiłku wraz z dodatkami w 18 sprawach ustalono na cały okres zasiłkowy, zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy, natomiast w 7 sprawach począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, do końca okresu zasiłkowego, zgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy.

W decyzjach wydanych z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” prawidłowo sformułowano treść rozstrzygnięcia. Orzeczono w pierwszej kolejności o przysługujących rodzinie pełnych kwotach świadczeń, a następnie w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego, prawidłowo ustalono do wypłaty łączną kwotę zasiłku rodzinnego wraz dodatkami, pomniejszając ją o kwotę przekroczenia kryterium dochodowego. W uzasadnieniu decyzji dokładnie wyjaśniono sposób wyliczenia dochodu rodziny oraz kryterium dochodowego, oraz sposób wyliczenia i łączną kwotę przysługujących miesięcznie świadczeń oraz kwotę przekroczenia kryterium dochodowego, o którą pomniejszono kwotę przysługujących świadczeń.

³⁶ (Dz. U. z 2021 r., poz. 1481);

W 2³⁷ sprawach z uwagi na przekroczenie kryterium dochodowego prawidłowo odmówiono stronie prawa do świadczeń, gdyż przekroczenie dochodu rodziny było wyższe niż łączna kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami i nie mogła zostać zastosowana zasada „złotówka za złotówkę”. W powyższych sprawach strony nie składały odwołań do organu II instancji.

W kontrolowanym okresie w związku ze zmianą sytuacji rodziny zmieniono 4 decyzje pierwotne. W 1 sprawie w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego zmieniono prawo do świadczeń z pełnej kwoty na „złotówka za złotówkę”, w 2 kolejnych sprawach na wnioski strony przyznano dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego oraz w 1 sprawie z uwagi na zgon ojca dziecka przyznano dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka. Dodatki przyznane zostały w prawidłowej wysokości, określonej w art. 10 ust. 2 i 3 oraz art. 11a ustawy o świadczeniach rodzinnych. W myśl art. 10 ust. 1 ww. ustawy oraz § 6 rozporządzenia wykonawczego prawidłowo ustalono okres, na jaki przyznano dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego.

W 6 sprawach przed upływem końca okresu zasiłkowego uchylono decyzje przyznające prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami. W 4 sprawach powodem uchylecia było uzyskanie dochodu przez członka rodziny i przekroczenie kryterium dochodowego. We wszystkich ww. sprawach dochód przypadający na członka rodziny przekroczył kryterium ustawowe określone w art. 5 ust. 1 ustawy, a kwota, o jaką dochód został przekroczony, uniemożliwiła zastosowanie art. 5 ust. 3 ustawy. W 1 sprawie strona zrezygnowała z pobierania przyznanych świadczeń, w 1 sprawie powodem było „stwierdzenie nieprawdziwych danych zawartych we wniosku”. W sentencji 5 decyzji zawarto nieprawidłowy zapis „uchylić realizację decyzji”, ponadto w 2 decyzjach wskazano datę jej uchylecia. Prawidłowo w każdej decyzji zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy należało orzec o „uchyleciu decyzji nr...z dnia ...”, na mocy, której strona nabyła prawo do świadczeń rodzinnych bez wskazywania daty uchylecia, ponieważ datą uchylecia decyzji jest data jej wydania.

Każdorazowo w przypadku zmiany sytuacji rodzinnej i dochodowej w aktach sprawy znajdowały się dokumenty potwierdzające zmianę.

³⁷ Sprawy zakończone wydaniem decyzji nr: GOPS.5240.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240.xxx.xxxx z xxxxxx r.;

W 2 sprawach z uwagi na wypłatę świadczenia w okresie, w którym świadczenie nie przysługiwało orzeczono o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego zasiłku rodzinnego wraz z dodatkiem. Organ prawidłowo ustalił podlegające zwrotowi kwoty nienależnie pobranych świadczeń, w tym odsetki ustawowe za opóźnienie na dzień wydania decyzji. W decyzjach powołano się na przepis art. 30 ust. 8 ustawy o świadczeniach rodzinnych, regulujący wysokość odsetek ustawowych za opóźnienia, oraz informowano, stronę, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, o czym stanowi art. 30 ust. 7 ww. ustawy. W podstawie prawnej przywołano cały art. 30 ustawy o świadczeniach rodzinnych, bez wskazania konkretnych przepisów mających zastosowanie w powyższych sprawach, prawidłowo należało przywołać odpowiedni ustęp, punkt tego przepisu.

W okresie podlegającym kontroli Ośrodek prowadził 1³⁸ sprawę, w której nastąpił zgon świadczeniobiorcy. Na podstawie uzyskanej informacji i kopii aktu zgonu, po wykonaniu dodatkowej weryfikacji w bazie PESEL „wydano do akt decyzję o zakończeniu realizacji decyzji przyznającej świadczenia rodzinne, przekreślając na wydruku dane adresata decyzji”³⁹, co było działaniem nieprawidłowym. Wydana w tych okolicznościach decyzja obarczona jest wadą prawną, gdyż skierowana jest do osoby zmarłej, która tym samym utraciła status strony postępowania. Wygaszenie prawa do świadczeń rodzinnych powinno nastąpić na podstawie odpowiedniej adnotacji w aktach.

Jednostka kontrolowana terminowo rozpatrywała sprawy dotyczące ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków, zgodnie z art. 26 ust. 3 – 4a ustawy oraz art. 35 K.p.a.

Ogółem w badanych sprawach wydano 40 decyzji administracyjnych. Decyzje zawierały elementy wskazane w art. 107 K.p.a., oznaczenie organu właściwego tj. Wójta Gminy Mirów, oznaczenie strony, datę wydania, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, pouczenie o możliwości, terminie i sposobie wniesienia odwołania oraz o możliwości oraz skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a K.p.a. Ponadto w pouczeniu informowano o konieczności zgłaszania przez stronę wszelkich zmian mających wpływ na prawo do świadczeń (art. 25 ust. 1 ustawy), a także, zawarto informacje dot. nienależnie pobranych świadczeń, w tym, że podlegają zwrotowi, w myśl art. 30 ustawy. Decyzje przyznające świadczenia i zmieniające zawierały art. 32 ust. 1d ustawy, stanowiący o ich natychmiastowej wykonalności, co było działaniem prawidłowym, zawierały również informację o realizacji świadczeń zgodnie z dyspozycją i terminie ich wypłaty. Uzasadnienie

³⁸ Decyzja oznaczona nr GOPS.5240.xxx.xx.xxxx z xxxxxx r.;

³⁹ Pisemne oświadczenie Kierownika Ośrodka z dnia xxxxxx r.;

faktyczne i prawne, jako jeden z elementów wymaganych w decyzji zostało uwzględnione w 39 decyzjach, w tym w 25⁴⁰ było lakoniczne i niepełne, które nie odpowiadało wymogom art. 107 § 3 K.p.a. 1 decyzja⁴¹ uchylająca zawierała tylko uzasadnienie faktyczne, co narusza art. 107 § 3 K.p.a., gdyż w uzasadnieniu prawnym należy wskazać przepisy prawa, które znalazły zastosowanie w sprawie. W myśl art. 107 § 3 K.p.a. decyzja administracyjna powinna zawierać nie tylko uzasadnienie faktyczne, ale także i uzasadnienie prawne. Uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu, których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś uzasadnienie prawne - wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa. Organ może odstąpić od uzasadnienia decyzji wyłącznie gdy uwzględnia ona w całości żądanie strony, powołując w podstawie prawnej art. 107 § 4 K.p.a. oraz pod rozstrzygnięciem jego treść. Decyzje opatrzone były podpisem z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do ich podpisania. W 20 decyzjach przywołano nieaktualny w dacie wydania decyzji numer upoważnienia osoby podpisującej. 4 decyzje zawierały podpis niespójny z upoważnieniem wskazanym w podstawie prawnej decyzji. Prawidłowo należało wskazać upoważnienie osoby podpisującej decyzję aktualne w dniu wydania decyzji.

Decyzje administracyjne zawierały następujące uchybienia:

- w 5 decyzjach uchylających nieprawidłowo sformułowano treść rozstrzygnięcia, wskazując „uchylić realizację decyzji”, ponadto w 2 decyzjach wskazano datę uchylecia,
- w podstawie prawnej decyzji powoływano przepisy niemające zastosowania w sprawach lub nie wskazywano kompletnych i prawidłowych przepisów prawa mających zastosowania w przedmiotowej sprawie:
 - we wszystkich decyzjach przywołano art. 163 K.p.a., ponadto w decyzjach przyznających art. 130 § 4 K.p.a., w decyzjach odmownych powołano art. 130

⁴⁰ Decyzje oznaczone nr: GOPS.5240.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240.xxx.xx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240.xxx.xx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240.xxx.xx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240.xxx.xx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.5240.xxx.xxxx z xxxxxx r.;

⁴¹ Decyzja oznaczona nr GOPS.5240.xxx.xx.xxxx z xxxxxx r.;

K.p.a. oraz art. 25 i art. 26 ustawy, w decyzjach odmownych, uchylających oraz w decyzjach o nienależnie pobranych świadczeniach i ich zwrocie powołano art. 32 ust. 1 d ustawy, w 1 decyzji uchylającej zawierającej obszerne uzasadnienie faktyczne i prawne oraz w 25 decyzjach w których zawarto lakoniczne i niepełne uzasadnienie powołano art. 107 § 4 K.p.a.,

- w 4 decyzjach uchylających powołano jednocześnie art. 155 i art. 163 K.p.a.
- w decyzjach zmieniających oraz uchylających nie przywołano art. 32 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, który dopuszcza zmianę lub uchylenie decyzji administracyjnej, na mocy, której strona nabyła prawo do świadczeń rodzinnych. W decyzjach w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i zwrocie zawarto cały art. 30 ustawy, bez wskazania ustępów i punktów przepisu mających zastosowanie w przedmiotowej sprawie.

Prawidłowa podstawa prawna decyzji powinna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które stanowią podstawę jej wydania wraz z powołaniem źródła ich publikacji. Natomiast w sytuacji, gdy dany artykuł dzieli się na kilka ustępów oraz punktów, to należy dokładnie wskazać ten, który ma zastosowanie w danej sprawie, bowiem inaczej będzie to naruszało wymóg dokładnego podania podstawy prawnej.

Badane decyzje doręczano stronom zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 K.p.a. W aktach spraw znajdowały się dowody potwierdzające odbiór decyzji przez stronę.

Kontrola list wypłat oraz kart zrealizowanych świadczeń osoby wykazała, że przyznane zasiłki rodzinne wraz z dodatkami wypłacano terminowo w okresach miesięcznych, o czym stanowi art. 26 ust. 1 ustawy oraz w prawidłowych kwotach wynikających z decyzji administracyjnych. Powyższe realizowano zgodnie z dyspozycją wnioskodawców, tj. przelewami bankowymi na wskazane konta bankowe lub gotówką w kasie.

W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia:

1. Pani Xxxxx Xxxxx w okresie od 23 stycznia do 2 marca 2023 r. realizowała kontrolowane zadania bez upoważnienia Wójta Gminy Mirów wynikającego z art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
2. W jednej sprawie nie zastosowano przepisów art. 24a ust. 1 i 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych i nie wezwano pisemnie wnioskodawcy do poprawienia

lub uzupełnienia błędnie uzupełnionego wniosku. W wyniku nieprawidłowej weryfikacji danych zawartych we wniosku bezpodstawnie przyznano zasiłek rodzinny wraz z dodatkiem z tytułu samotnego wychowywania dziecka osobie, która nie spełniała przesłanek określonych w art. 11a ustawy.

3. W jednej sprawie z powodu zgonu świadczeniobiorcy nieprawidłowo zakończono realizację decyzji poprzez wydanie w tym zakresie decyzji administracyjnej, oznaczając jednocześnie jako stronę postępowania osobę zmarłą.
4. W rozstrzygnięciu 5 decyzji uchylających zawarto nieprawidłowy zapis „uchylić realizację decyzji”, ponadto w 2 decyzjach wskazano datę uchylecia, tj. datę wstecz.
5. Uzasadnienie 21 decyzji było lakoniczne i niepełne, 1 decyzja uchylająca zawierała tylko uzasadnienie faktyczne, co nie odpowiada wymogom art. 107 § 3 K.p.a.
6. Podstawa prawna wydawanych decyzji administracyjnych została powołana niedokładnie, tj. powoływano przepisy niemające zastosowania w danej sprawie, bądź nieznajdujące zastosowania w danym stanie faktycznym lub nie powoływano kompletnych i prawidłowych przepisów prawa mających zastosowania w przedmiotowej sprawie. Ponadto przywoływano nieaktualny w dacie wydania decyzji bądź niespójny z podpisem numer upoważnienia osoby podpisującej.

Za stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia odpowiedzialność ponosi Pani jako Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirowie oraz pracownicy Ośrodka realizujący zadania z ustawy o świadczeniach rodzinnych w zakresie ustalania prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

Przedstawiając powyższe ustalenie zobowiązuję Panią Kierownik do:

1. Zapewnienia realizacji zadań z ustawy o świadczeniach rodzinnych wyłącznie przez osoby posiadające upoważnienia udzielone na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy.
2. Ustalania prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków wyłącznie osobom spełniającym ustawowe przesłanki do przyznania wnioskowanych świadczeń, na podstawie kompletnych i prawidłowo zweryfikowanych wniosków. W przypadku rozbieżności wzywania Strony do poprawienia lub uzupełnienia złożonego wniosku, na podstawie art. 24a ust. 1 i 2 ustawy.

3. W przypadku śmierci wnioskodawcy wygaszania prawa do zasiłku rodzinnego poprzez zamieszczanie stosownej adnotacji w aktach sprawy, po uprzedniej weryfikacji wnioskodawcy w bazie PESEL.
4. Wydawania decyzji administracyjnych z większą starannością, w szczególności:
 - powoływania w podstawie prawnej decyzji wyłącznie tych przepisów, które mają zastosowanie w danej sprawie i bezpośrednio odnoszą się do sytuacji, z podaniem dokładnych jednostek redakcyjnych, ponadto przywoływania numeru upoważnienia aktualnego w dacie wydania decyzji oraz spójnego z podpisem osoby podpisującej.
 - stosowania przepisów kodeksu postępowania administracyjnego wyłącznie w kwestiach nieuregulowanych w ustawie o świadczeniach rodzinnych,
 - wskazywania w podstawie prawnej art. 107 § 4 K.p.a. tylko w przypadku, gdy odstąpiono od jej uzasadnienia,
 - w decyzjach uchylających prawidłowego formułowania treści rozstrzygnięcia, tj. uchylania decyzji, stosując zapis „uchylam decyzję nr...z dnia...” i niewskazywania okresu uchYLENIA decyzji (za wyjątkiem decyzji w sprawach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego),
 - ścisłego przestrzegania przepisów art. 107 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego tj. uzasadniania decyzji administracyjnych prawnie i faktycznie, a w przypadku odstępowania od uzasadnienia w decyzjach w całości spełniających żądanie strony, w podstawie prawnej oraz pod rozstrzygnięciem wskazywania art. 107 § 4 K.p.a.

POUCZENIE

Na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze. Jednocześnie zobowiązuję Panią do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń i wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Iwona Mil-Wawrzynowicz
**Zastępca Dyrektora Wydziału Rodziny i
Polityki Społecznej**

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:

Pan Xxxxx Xxxxx

Wójt Gminy Mirów